

Sygn. akt I C 1770/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Toruń, 6 marca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Toruniu Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Elżbieta Stępniewicz

Protokolant: : stażysta Grzegorz Nitka

po rozpoznaniu na rozprawie 20 lutego 2017r.

sprawy z powództwa: (...) Spółki Akcyjnej w S.

przeciwko: M. D. (1)

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

1. uznaje za bezskuteczną w stosunku do powoda (...) Spółki Akcyjnej w S. umowę darowizny zawartą 14 października 2011r., spisana przed notariuszem M. S. rep. A nr (...), mocą której M. D. (2) darował pozwanej M. D. (1) należący do niego udział wynoszący $\frac{1}{4}$ (jedną czwartą)

w prawie własności lokalu mieszkalnego; stanowiącego odrębną nieruchomość, oznaczonego nr (...) - położonego w T. przy ul. (...), dla którego Sąd Rejonowy w Toruniu, Wydział Ksiąg Wieczystych, prowadzi księgę wieczystą o nr (...) - celem zaspokojenia wierzytelności powoda wobec M. D. (2) wynikających z prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w K. z 18.06.2014r., sygn. akt XIV GC 155/14/MN, utrzymanego w mocy wyrokiem Sądu Apelacyjnego w K. z 6 maja 2015r. sygn.. Akt V ACa 811/14;

2. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

3. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 11.544zł (jedenaście tysięcy pięćset czterdzieści cztery złote) tytułem zwrotu kosztów procesu.

UZASADNIENIE

Powód (...) Spółka Akcyjna w S. wniósł przeciwko pozwanej M. D. (1) pozew, którym domagał się uznania za bezskuteczną w stosunku do powoda umowy darowizny z 14 października 2011r., spisanej przed notariuszem M. S. - rep. A nr (...), mocą której M. D. (2) darował swojej matce M. D. (1) należącą do niego nieruchomość położoną w T., dla której Sąd Rejonowy w Toruniu, Wydział Ksiąg Wieczystych, prowadzi księgę wieczystą o nr (...).

Nadto powód wniósł o zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania.

W uzasadnieniu pozwu powód wyjaśnił, iż posiada względem syna pozwanej M. D. (2) wierzytelność potwierdzoną wyrokiem Sądu Okręgowego w (...) z 18.06.2014r. i Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 6.05.2015r., zaopatrzonych w klauzulę wykonalności 25.05.2015r. - na kwotę 79.820,90 zł wraz z odsetkami ustawowymi oraz kosztami procesu za pierwszą i drugą instancję. M. D. (2) darował pozwanej należącą do niego w/w nieruchomość, powodując tym samym wyjście ze swojego majątku składnika o dużej wartości. Pozwana (osoba trzecia) uzyskała w skutek czynności dłużnika korzyść majątkową, co stanowi jednocześnie pokrzywdzenie wierzyciela, który nie uzyskał zaspokojenia w postępowaniu egzekucyjnym. Z akt postępowania egzekucyjnego wynika niezbicie, że wierzyciel nie uzyskał i

nie uzyska zaspokojenia swojej wierzytelności. Czynność prawna dokonana została przez dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela, albowiem wystarczającym jest zdaniem powoda, by dłużnik takie pokrzywdzenie przewidywał w granicach ewentualności. Pozwana uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, zatem zgodnie z treścią art. 528 kc - nie ma znaczenia, czy wiedziała o tym, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Powód podkreślił, iż M. D. (2) na przestrzeni ostatnich 5 lat wyzbył się co najmniej dziesięciu nieruchomości, najczęściej dokonując ich przewłaszczenia na zabezpieczenie. Oznacza to, że mimo istnienia ogromnego zadłużenia, zaciągał kolejne zobowiązania, a ponadto wyzbywał się majątku, nie zaspokajając dotychczasowych wierzycieli.

W odpowiedzi na pozew (k. 109-111v.) pozwana M. D. (1) wniosła o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania wg norm przepisanych.

Motywuując swoje stanowisko między innymi stwierdziła, iż powództwo powinno być oddalone bowiem w zaistniałym stanie faktycznym nie zostały kumulatywnie spełnione przesłanki z art. 527 kc. Wierzytelność powoda nie istniała w chwili dokonywania zaskarżonej czynności prawnej. Powód nie wykazał, że dłużnik działał z zamiarem pokrzywdzenia przyszłych wierzycieli, nie wykazał też, że dłużnik był niewypłacalny w chwili dokonania darowizny, ani że stał się niewypłacalny wskutek dokonania darowizny. Powód nie wskazał nawet od kiedy M. D. (2) jest niewypłacalny. Pozwana stwierdziła, iż w chwili dokonywania darowizny - w październiku 2011r. M. D. (2) nie był niewypłacalny, nie stał się również niewypłacalny w wyniku dokonania darowizny. Kłopoty finansowe M. D. (2) zaczęły się dopiero w drugiej połowie 2012r., kiedy kilku kontrahentów nie uregulowało swoich należności wobec niego. W tym czasie M. D. (2) zaczął również chorować, co utrudniło mu prowadzenie działalności gospodarczej. We wrześniu 2012r. urząd skarbowy zabezpieczył majątek M. D. (2), w tym jego rachunki bankowe, w związku z zobowiązaniami podatkowymi. W wyniku ustanowienia tego zabezpieczenia M. D. (2) nie mógł swobodnie prowadzić działalności gospodarczej i został pozbawiony źródeł dochodu. To działania mające na celu wyegzekwowanie zobowiązań podatkowych M. D. (2) doprowadziły do jego niewypłacalności. Czynność darowizny nie miała żadnego wpływu na powstanie niewypłacalności M. D. (2) i nie pogłębiła tego stanu. Niewypłacalność dłużnika nastąpiłaby bowiem niezależnie od tego czy zaskarżona czynność prawna miała miejsce. Zobowiązania podatkowe są należnościami, które korzystają z pierwszeństwa zaspokojenia. Oznacza to, że nawet gdyby po uzyskaniu tytułu wykonawczego przez powoda w maju 2015r., udział w nieruchomości nadal był w majątku dłużnika, to i tak zostałby on przeznaczony na zaspokojenie zobowiązań podatkowych M. D. (2), a nie na zaspokojenie roszczenia powoda. W przedmiotowej sprawie nie występuje zatem związek przyczynowy pomiędzy zaskarżoną czynnością, a niewypłacalnością dłużnika. To na powodzie ciąży obowiązek wykazania istnienia owego związku przyczynowego. Powód nie wykazał istnienia takiego związku. Zdaniem pozwanej wartość rynkowa udziału wynoszącego 1/4 w nieruchomości lokalu mieszkalnym jest niewielka i nie wystarczyłaby na zaspokojenie roszczenia powoda. Nieruchomość obciążona jest ponadto prawem dożywocia na rzecz M. D. (2). Pozwana ma 74 lata. Jest osobą straszą i schorowaną, zamieszkuje w przedmiotowej nieruchomości. Pozwana nie uzyskała korzyści majątkowej bezpłatnie, gdyż w zamian za przeniesienie na nią udziału w prawie własności lokalu mieszkalnego ustanowiła na rzecz M. D. (2) dożywotnią służebność mieszkania. Zatem powód zdaniem pozwanej powinien wykazać, że wiedziała ona o rzekomym zamiarze pokrzywdzenia wierzycieli przez M. D. (2).

Postanowieniem z 11 października 2016r. (k. 75-75v.) Sąd udzielił powodowi zabezpieczenia powództwa poprzez:

1. ustanowienie zakazu zbywania nieruchomości położonej w T. przy ul. (...) dla której Sąd Rejonowy w Toruniu prowadzi księgę wieczystą KW nr (...),
2. wpisanie w księdze wieczystej prowadzonej dla nieruchomości położonej w T. przy ul. (...) dla której Sąd Rejonowy w Toruniu prowadzi księgę wieczystą KW nr (...) ostrzeżenia o ustanowionym niniejszym postanowieniem zakazie zbywania w/w nieruchomości.

Postanowienie o zabezpieczeniu zaskarżyła pozwana (k. 91-93). Argumentowała, iż M. D. (2) na podstawie w/w aktu notarialnego sporządzonego 14 października 2011r. darował pozwanej jedynie udział wynoszący 1/4 we własności lokalu mieszkalnego położonego w T. przy ulicy (...).

Postanowieniem z 9 grudnia 2016r. (k. 120-121) Sąd uwzględnił zażalenie pozwanej jako oczywiście uzasadnione i uchylił postanowienie z 11 października 2016r. Sąd jednocześnie udzielił powodowi zabezpieczenia powództwa poprzez:

1. ustanowienie zakazu zbywania udziału wynoszącego $\frac{1}{4}$ w nieruchomości położonej w T. przy ul. (...) dla której Sąd Rejonowy w Toruniu prowadzi księgę wieczystą KW nr (...),
2. wpisanie w księdze wieczystej prowadzonej dla nieruchomości położonej w T. przy ul. (...) dla której Sąd Rejonowy w Toruniu prowadzi księgę wieczystą KW nr (...) ostrzeżenia o ustanowionym niniejszym postanowieniem zakazie zbywania udziału w nieruchomości wynoszącego $\frac{1}{4}$.

Sąd oddalił wniosek o zabezpieczenie w pozostałej części.

W dalszym toku postępowania strony podtrzymały swoje stanowiska, z tym że na rozprawie 20 lutego 2017r. powód sprecyzował żądanie w ten sposób, iż wniósł o uznanie za bezskuteczną w stosunku do powoda umowy darowizny z 14 października 2011r., spisanej przed notariuszem M. S. rep. A nr (...), mocą której M. D. (2) darował swojej matce M. D. (1) należący do niego **udział wynoszący $\frac{1}{4}$ w prawie własności nieruchomości** położonej w T., dla której Sąd Rejonowy w Toruniu, Wydział Ksiąg Wieczystych, prowadzi księgę wieczystą o nr (...) a nadto o **nakazanie pozwanej znoszenia egzekucji do kwoty 86.539zł** (00:02:30 e –protokołu rozprawy z 20 lutego 2017r. – k. 140).

Sąd ustalił, co następuje:

Umową darowizny z 14 października 2011r., spisaną przed notariuszem M. S. (akt notarialny rep. A nr (...)), M. D. (2) darował swojej matce pozwanej M. D. (1) udział wynoszący $\frac{1}{4}$ część we własności lokalu mieszkalnego numer (...), stanowiącego odrębną nieruchomość położoną w T. przy ul. (...), z którym to lokalem związany jest udział wynoszący (...) części we własności części wspólnych budynku oraz w prawie użytkowania wieczystego i we własności gruntu z tym budynkiem związanego (Kw. nr (...) i (...), o łącznej pow. o,34.28 ha). Jednocześnie M. D. (1) ustanowiła nieodpłatnie dożywotnią służebność mieszkania na rzecz M. D. (2), polegającą na prawie korzystania przez uprawnionego z całego lokalu mieszkalnego, ogrzewanego i oświetlanego na koszt M. D. (1).

(okoliczności bezsporne: patrz też odpis zupełny księgi wieczystej nr (...) – k. 20-26, odpisy skrócone aktów urodzenia M. D. (2) i M. D. (1) – k. 4-5, a ponadto akt notarialny - k. 113-115)

Przed Komornikiem Sądowym przy Sądzie Rejonowym w Z. M. G. toczy się postępowanie egzekucyjne w sprawie KM 4495/15 z wniosku powoda, przeciwko M. D. (2) na podstawie tytułu wykonawczego - wyroków Sądu Okręgowego w K. z 18.06.2014r., sygn. akt XIV GC 155/14/MN i Sądu Apelacyjnego w K. z 6.05.2015r., sygn. akt V ACa 811/14, zaopatrzonych w klauzulę wykonalności 25.05.2015r., zasądzających od M. D. (2) na rzecz (...) S.A. w S. kwoty:

a) 79.820,90 zł wraz z odsetkami ustawowymi od kwot:

- 51.823,10 zł od dnia 19.01.2012 r. do dnia zapłaty,

- 27.997,80 zł od 30.04.2012 r. do dnia zapłaty,

b) 5.751,89 zł tytułem kosztów postępowania sądowego w I instancji,

c) 2.700,00 zł tytułem kosztów postępowania sądowego w II instancji,

d) 66 zł tytułem kosztów nadania klauzuli wykonalności.

(okoliczności bezsporne: patrz wniosek egzekucyjny z 8.06.2015r., wyroki Sądu Okręgowego w Katowicach z 18.06.2014 r. i Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 6.05.2015 r., zaopatrzone w klauzulę wykonalności 25.05.2015r.- k. 127)

W toku prowadzonego postępowania egzekucyjnego nie została ściągnięta najmniejsza nawet kwota. Egzekucja okazała się bezskuteczna.

(okoliczności bezsporne: zawiadomienie komornika z 1.09.2016r. o bezskuteczności egzekucji – k. 19, 127)

Obecna wierzytelność powoda względem M. D. (2); włączając w to koszty postępowania egzekucyjnego, w tym koszty zastępstwa prawnego w tym postępowaniu; wynosi 86.539zł.

(okoliczność bezsporna – 00:02:30, patrz e –protokół z rozprawy z 20 lutego 2017r. – k. 140)

M. D. (2) na dzień 15 grudnia 2016r. posiadał zaległości podatkowe:

- w podatku od towarów i usług (...) -7 za 2009r. wynikające z decyzji Dyrektora Izby Skarbowej w B. z 27.10.2014r. Nr (...) -74/14 utrzymującej w mocy decyzję Dyrektora (...) w B. z 10.06.2014r. Nr (...) **w kwocie 2.452.674,87zł** oraz odsetki na dzień 15.12.2016r. w **kwocie 1.836.526,00zł,**

- w podatku dochodowym w wysokości 19% pobierany od dochodów z pozarolniczej działalności gospodarczej (...) za 2009r. wynikające z decyzji Dyrektora Izby Skarbowej w B. z 20.02.2013r. (...) -109/12. utrzymującej w mocy decyzję Dyrektora (...) w B. z 08.11.2012r. Nr (...) w **kwocie 1.833.199,00 zł** oraz odsetki na dzień 15.12.2016r. w **kwocie 1.297.804,00zł,**

- w oparciu o wystawione tytuły wykonawcze powstały koszty egzekucyjne w **wysokości 346.856,77zł.**

(dowód: informacja II Urzędu Skarbowego w T. - k. 122)

M. D. (2) w ciągu ostatnich 5 lat wyzbył się co najmniej dziesięciu nieruchomości.

Odnosnie nieruchomość, dla której Sąd Rejonowy w Toruniu prowadzi Kw nr:

- (...) - umowa przewłaszczenia na zabezpieczenie była zawarta 19.08.2011r.,
- (...) - umowa przewłaszczenia na zabezpieczenie była zawarta 19.08.2011r.,
- (...) - umowa sprzedaży z 7.05.2012r.,
- (...) - umowa przewłaszczenia na zabezpieczenie była zawarta 19.08.2011r.,
- (...) - umowa przewłaszczenia na zabezpieczenie była zawarta 19.08.2011r.,
- (...) - umowa przewłaszczenia na zabezpieczenie była zawarta 19.08.2011r.,
- (...) - umowa przewłaszczenia na zabezpieczenie była zawarta 19.08.2011r.,

(okoliczność bezsporna: okoliczność przyznana przez stronę pozwaną – k. 140 00:04:37 e-protokołu rozprawy z 20 lutego 2017r., wydruki ksiąg wieczystych – k. 27-68)

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny, w większości bezsporny, potwierdzony został stosownymi dokumentami. Sąd miał tu między innymi na względzie wybrane karty z akt sprawy egzekucyjnej prowadzonej przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Z. M. G. o sygn. KM 4495/15 oraz pismo II Urzędu Skarbowego w T..

Z wiarygodne uznano zarówno wszystkie dokumenty urzędowe jak i prywatne, których domniemanie autentyczności wynikające z art. 245 kpc,

a w odniesieniu do dokumentów urzędowych również zgodności z prawdą tego, co zostało w nich zaświadczone, wynikające z art. 244 kpc – nie zostały podważone.

Na mocy z art. 230 kpc Sąd uznał za bezsporne okoliczności faktyczne przytoczone w pozwie, odpowiedzi na pozew oraz dalszych pismach procesowych oraz przyznane przez stronę przeciwną, względnie: którym strona przeciwna nie zaprzeczyła, gdyż nie budziły wątpliwości co do zgodności z prawdziwym stanem rzeczy i znalazły potwierdzenie w pozostałym materiale procesowym zgromadzonym w sprawie.

Sąd pominął dowody z przesłuchania pozwanej oraz świadka M. D. (2). Strona powodowa zgłosiła je dopiero na rozprawie 20 lutego 2017r. Zgodnie z art. 207 § 6 kpc i art. 217 § 2 kpc Sąd pomija spóźnione twierdzenia i dowody, chyba że strona uprawdopodobni, że nie zgłosiła ich w pozwie, odpowiedzi na pozew lub dalszym piśmie przygotowawczym bez swojej winy lub że uwzględnienie spóźnionych twierdzeń i dowodów nie spowoduje zwłoki w rozpoznaniu sprawy albo że występują inne wyjątkowe okoliczności. Strona powodowa nie wykazała, aby jakkolwiek z powyższych przesłanek zaistniała w przedmiotowej sprawie. Brak jakichkolwiek racjonalnych przesłanek aby uznać, iż w momencie składania pozwu nie istniała możliwość zgłoszenia przedmiotowych dowodów, tudzież że potrzeba taka zaistniała później, względnie: że zaszły jakiegokolwiek inne wyjątkowe okoliczności przemawiające za koniecznością dopuszczenia przez Sąd wzmiankowanych dowodów. Niezależnie od powyższego trzeba uznać, iż okoliczności sprawy zostały już dostatecznie wyjaśnione i przeprowadzenia przedmiotowych dowodów prowadziłoby jedynie do niepotrzebnego przedłużania postępowania (art. 217 § 3 kpc).

Powód roszczenie swoje wywodził z treści art. 527 i następcie kc, czyli z przepisów normujących tzw. skargę pauliańską.

Zgodnie z art. 527 § 1 kc gdy skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć. Czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli skutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności (§ 2).

W art. 528 kc ustawodawca złagodził przesłanki uznania czynności za bezskuteczną, stanowiąc, że jeżeli skutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. W wypadku więc **nieodpłatnego nabycia prawa przez osobę trzecią, jej stan psychiczny pozostaje bez znaczenia** dla możliwości uznania zaskarżonej czynności za bezskuteczną. Jest to wyraz ogólnej zasady polskiego prawa cywilnego, które zapewnia mniejszą ochronę osobom nabywającym prawa nieodpłatnie niż osobom nabywającym je odpłatnie.

Jak ujął to Sąd Apelacyjny w K. w wyroku z 21 marca 2013r. (V ACa 828/12; LEX nr 1298911): „w sytuacji z art. 528 k.c. nie ma potrzeby stosowania domniemań z art. 527 § 3 i 4 k.c. Do zaskarżenia tej czynności, zdziałanej pod tytułem darmym, wystarczające jest spełnienie pozostałych przesłanek z art. 527 § 1 i 2 k.c.”

Korzyścią majątkową uzyskaną bezpłatnie w rozumieniu art. 528 kc jest każda korzyść, w zamian za którą osoba trzecia nie spełniła ani nie zobowiązała się spełnić jakiegokolwiek ekwiwalentnego świadczenia w ramach jakiegokolwiek stosunku prawnego. Korzyść ta może być uzyskana w wyniku darowizny oraz każdego innego przysporzenia, pod warunkiem że osoba, która dokonała tego przysporzenia, nie otrzymała w zamian korzyści majątkowej stanowiącej jego ekwiwalent.

Okoliczność ustanowienia przez pozwaną na darowanej nieruchomości dożywotniej służebności mieszkania nie zmienia oceny Sądu z punktu widzenia art. 528 kc. W orzecznictwie przyjmuje się bowiem, iż czynność prawna, obejmująca przeniesienie własności nieruchomości z równoczesnym obciążeniem jej służebnością osobistą (na rzecz zbywającego, dłużnika) ma charakter czynności nieodpłatnej w rozumieniu art. 528 kc (por.: wyrok Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z 17 maja 2013r., I CSK 543/12, wyrok Sądu Apelacyjnego we W. - I Wydział Cywilny z 13 listopada 2013r., I ACa 1105/13). Nie budzi wątpliwości Sądu Okręgowego, iż pozwana M. D. (1) korzyść majątkową (udział wynoszący 1/4 w prawie własności nieruchomości położonej w T. przy ul. (...)) uzyskała bezpłatnie.

Zgodnie z art. 530 zd. 1 kc przepisy artykułów poprzedzających stosuje się odpowiednio w wypadku, gdy dłużnik działał w zamiarze pokrzywdzenia przyszłych wierzycieli. W tym wypadku ustawa zastrzega przesłanki uznania czynności za bezskuteczną, bowiem dłużnik musi już działać nie tyle ze **świadomością** pokrzywdzenia takich wierzycieli, ile z **zamiarem** ich pokrzywdzenia.

Uznania czynności prawnej dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli za bezskuteczną nie można żądać po upływie lat pięciu od daty tej czynności (art. 534 kc).

Powód w pełni wykazał, że przysługuje mu względem M. D. (2) wierzytelność. Wynika ona z prowadzonej działalności gospodarczej i potwierdzona została w prawomocnym wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach z 18.06.2014r. Wierzytelność ta powstała po dokonaniu darowizny.

Powód dochował również terminu, o którym mowa w art. 534 kc. Zaskarżona przez niego czynność miała miejsce 14 października 2011r. Powód wystąpił zaś z żądaniem uznania czynności za bezskuteczną 19 września 2016r. Niewątpliwie wniósł więc powództwo przed upływem 5 lat od chwili dokonania darowizny.

W ocenie Sądu powyższa umowa darowizny została dokonana "z pokrzywdzeniem wierzyciela". Czynność prawna dłużnika bowiem ma być uważana za dokonaną z pokrzywdzeniem wierzyciela zawsze wtedy, gdy skutkiem tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo też - stał się niewypłacalny w stopniu wyższym, niż był przed dokonaniem danej czynności.

Niewypłacalność, o której mowa w art. 527 § 2 kc to aktualny - w chwili orzekania - brak możliwości wywiązywania się ze zobowiązań finansowych. Oznacza on taki obiektywny stan majątku dłużnika, wykazany wszelkimi dostępnymi środkami dowodowymi, w których egzekucja prowadzona zgodnie z przepisami kpc nie może przynieść zaspokojenia wierzytelności pieniężnej przysługującej od dłużnika. W doktrynie wskazuje się też, że dłużnik jest niewypłacalny, gdy cały jego majątek nie wystarcza na pokrycie długów. Pokrzywdzenie powstaje na skutek takiego stanu faktycznego majątku dłużnika, który powoduje niemożność, utrudnienie lub odwleczenie zaspokojenia wierzyciela. Dla skorzystania przez wierzyciela ze skargi pauliańskiej wystarczy, że niewypłacalność dłużnika uniemożliwia zaspokojenie wierzytelności tego wierzyciela.

W ocenie Sądu taka sytuacja miała miejsce w niniejszej sprawie. Nie ma najmniejszych wątpliwości, że M. D. (2) jest w chwili obecnej niewypłacalny. W toku postępowania ustalono, że jego majątek w żaden sposób nie wystarcza na pokrycie długu powoda. Prowadzone z wniosku powoda przeciwko dłużnikowi postępowanie egzekucyjne zostało umorzone z powodu braku majątku, zaś zadłużenie dłużnika względem powoda **wynosi 86.539zł**. Zadłużenie skarbowe M. D. (2) **wynosi zaś kilka milionów złotych i datuje się na okres sprzed zaskarżonej umowy darowizny**, o czym szerzej poniżej. Pozwana nie wykazała jednocześnie, by dłużnik posiadał jakiegokolwiek inne mienie, które mogłoby służyć zaspokojeniu powoda.

W sprawie należało też przyjąć, że M. D. (2), dokonując zaskarżonej darowizny, działał z zamiarem pokrzywdzenia przyszłego wierzyciela. Sąd Okręgowy podziela przeważające w orzecznictwie stanowisko, zgodnie z którym zamiar pokrzywdzenia, wymagany przez art. 530 kc, nie powinien podlegać zawężającej wykładni, gdyż z konieczności rzeczy czyniłoby to iluzoryczną ochronę przyszłych wierzycieli. Dlatego świadomość możliwego pokrzywdzenia jest również wystarczająca do przyjęcia zamiaru pokrzywdzenia, albowiem działanie ludzkie obejmuje w zasadzie nie tylko

następstwa zamierzone, ale i te, których jakkolwiek nie chce się wywołać, przewiduje się jako możliwe, a zarazem objęte i wolą. Oznacza to, że zamiar pokrzywdzenia przyjąć należy także u tego, kto w chwili dokonywania czynności liczył się z tym, że w związku z jego działalnością może mieć wierzycieli i że czynność jego może być połączona z ich krzywdą (por: np. wyrok SN z 7 lutego 2008 r., V CSK 434/2007, LEX nr 393901 cytowany w: Agnieszka Rzetecka-Gil, komentarz do art. 530 kodeksu cywilnego, teza 6, w: Kodeks Cywilny. Komentarz. Tom III. Zobowiązania – część ogólna. Lex 2011).

Jak stwierdził Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z 6 marca 2009r. (II CSK 592/08, LEX nr 494007): „uregulowanie art. 530 kc jest potwierdzeniem szerokiej ochrony wierzyciela, która dotyczy zarówno zobowiązań istniejących w chwili dokonywania czynności rozporządzającej, jak również tych, które powstaną w przyszłości. Wprowadza jednak równowagę pomiędzy zabezpieczeniem interesów przyszłego wierzyciela i dłużnika przez ograniczenie swobody dysponowania majątkiem jedynie do rozmyślnego dążenia do uwolnienia się od spełnienia zobowiązania, którego powstanie w przyszłości jest realne. Nie ma podstaw do przyjęcia, że zakresem ochrony przyszłego wierzyciela nie jest objęta taka sytuacja, w której dłużnik rozporządza jedynym istotnym składnikiem swojego majątku, posiadając zobowiązania związane z prowadzoną działalnością gospodarczą i wiedząc, że w dalszym ciągu będzie zaciągał zobowiązania względem tego wierzyciela, nie będąc w stanie ich spełnić, gdyby takie żądanie wierzyciel wysunął, bo wynik działalności nie zezwalał na takie założenie.”

Przedstawione rozważania prowadzą do wniosku, że umowa darowizny z 14 października 2011r. została dokonana w zamiarze pokrzywdzenia przyszłego wierzyciela – tj. powoda. W ocenie Sądu M. D. (2), jako osoba prowadząca działalność gospodarczą, powinien był co najmniej przewidywać jako możliwe, a zarazem objęte i jego wolą, to, iż dokonanie zaskarżonej darowizny może pokrzywdzić jego kontrahentów (przyszłych wierzycieli), w tym powoda. Podstawową okolicznością pozwalającą przyjąć taką ocenę jest fakt, iż M. D. (2) **już w 2009r., a więc dwa lata przed dokonaniem darowizny** posiadał ogromne zadłużenie z tytułu danin publicznych. Bez znaczenia jest tutaj fakt, iż zadłużenie to zostało potwierdzone w drodze decyzji administracyjnych wydanych dopiero w 2012r., 2013r. i 2014r. Istotna jest data powstania owego zadłużenia. W tym kontekście niewiarygodne jest zaświadczenie z 2011r. o niezaleganiu w podatkach (k. 116-117).

Mając na uwadze powyższe rozważania należało stwierdzić zdaniem Sądu, że w analizowanej sytuacji procesowej zostały spełnione wszystkie przesłanki skargi pauliańskiej. Wskutek czynności prawnej dłużnika (darowizny M. D. (2)) dokonanej z pokrzywdzeniem wierzyciela (powoda) osoba trzecia (pозwana) uzyskała korzyść majątkową. Obdarowana uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, bez znaczenia więc było czy wiedziała ona lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał z zamiarem pokrzywdzenia wierzyciela (art. 528 kc w zw. z art. 530 kc). Darczyńca (M. D. (2)) działał zaś w zamiarze pokrzywdzenia przyszłego wierzyciela (powoda).

Z uwagi na powyższe, na podstawie przepisu art. 527 § 1 i 2 kc w zw. z art. 530 zd. 1 kc należało w ocenie Sądu orzec jak w pkt 1 wyroku.

Sąd w punkcie II wyroku oddalił żądanie w pozostałym zakresie, tj. co do żądania nakazania pozwanej znoszenia egzekucji do kwoty 86.539zł. Skutkiem uwzględnienia skargi pauliańskiej jest bowiem konieczność znoszenia w tym zakresie egzekucji i zbędne jest powtarzanie tego w wyroku uwzględniającym skargę paulińską.

W przedmiocie kosztów procesu Sąd orzekł w pkt 2 wyroku na podstawie przepisu art. 98 § 1 kpc w myśl zasady odpowiedzialności za wynik, uznając że powód wygrał proces. Dlatego Sąd zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 11.544zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Na powyższą kwotę złożyły się: wynagrodzenie pełnomocnika powoda w wysokości 7.200zł (por. § 2 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych w brzmieniu obowiązującym 2016.01.01-2016.10.26, Dz.U. z 2015 r. poz. 1804), uiszczoną opłatę sądową wynoszącą 4.327zł oraz 17zł z tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa procesowego.